

Täysistunto

Torstai 16.2.2023 klo 16.02—18.43

2.2. Suullinen kysymys koulujen henkilökunnan kokemasta väkivallasta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 251/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän samaan asiakokonaisuuteen on eduskuntaryhmä Liike Nytillä kysymys. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.07 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies, ärade talman! Ministeri Andersson, koskaan ette sano, että te olisitte tehnyt jotain vikaa tässä. Mutta jos katsotaan esimerkiksi henkilökuntaa, niin 95 prosenttia ala-asteella on kokenut väkivaltaa, 52 prosenttia koko koulun henkilökunnasta on kokenut väkivaltaa, tavaroiden heittelemistä on kokenut 41 prosenttia ja potkimista ja lyömistä on kokenut 41 prosenttia ja psyykkistä väkivaltaa 41 prosenttia opettajista ja henkilökunnasta. Mitä te olette tehnyt tämän hallituskauden aikana tälle asialle, koska tämä on lisääntynyt viimeisten vuosien aikana?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson.

16.08 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä luvut ovat erittäin huolestuttavia, mutta eiväthän nämä luvut ja tämä ilmiö johdu mistään toimenpiteestä, minkä hallitus olisi tehnyt. Päinvastoin, tämä ilmiöhän osoittaa sen, että meidän pitää entistä enemmän panostaa nuorten palveluihin ja koulutukseen.

Mitä on tällä vaalikaudella tehty? Tällä vaalikaudella on muun muassa jaettu yli 180 miljoonaa korona-avustusta kaikkiin kouluihin, ja sen tavoitteena on ollut antaa lisäresursseja, jotta voidaan vastata siihen syntyneeseen oppimis- ja hyvinvointivajeeseen. Sen lisäksi ollaan muutettu lainsäädäntöä, ollaan vahvistettu muun muassa rehtoreiden kurinpitovaltuuksia ja ollaan myöskin muutettu lainsäädäntöä siltä osin, että jos on muita häirikköisiä oppilaita, niin jatkossa hänet voi poistaa koulun alueelta ei vain jäljellä olevan koulupäivän osalta vaan myöskin seuraavan koulupäivän osalta — toimenpiteitä, mitä erityisesti opetusalan ammattilaiset ovat hallitukselta toivoneet, ja näitä konkreettisia lakimuutoksia [Puhemies koputtaa] myöskin tällä hallituskaudella on tehty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.09 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä kurinpitotoimien laajennuksesta hallitukselle kiitos. Niitä on täältä perussuomalaisten ryhmästä voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

makkaasti edistetty. Sen sijaan nämä muut ministerin esittämät toimet eli aina vain rahoitus ja se, että tarvitaan lisää resursseja — me olemme aivan samaa mieltä siitä, että sekä peruskouluun että ammatilliseen koulutukseen tarvitaan myös resursseja ja tehdyt koulutusleikkaukset ovat olleet virheitä, mutta kuten me olemme korostaneet, pelkällä rahalla ei näitä ongelmia korjata. Suomalainen järjestelmä on itse aiheuttanut sen, että kouluissa tällä hetkellä oppimistulokset laskevat, opettajat kärsivät, oppilaat kärsivät, inklusio ei toimi. Monet oppilaat eivät saa elää edes turvallisessa kouluympäristössä. Samaan aikaan oppimissuunnitelmia, ylipäättänsä opetusmetodeja, on rakennettu sellaisiksi, että perusasiat ovat unohtuneet, ja näihin perussuomalaiset vaativat muutoksia. Se vaatii lainsäädännöllisiä muutoksia, ylipäättänsä ohjausta [Puhemies: Kysymys!] meidän koulujärjestelmään. Kysyn: aiotteko palauttaa erityisluokat?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson, olkaa hyvä.

16.11 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opetusmetodeista ei säädetä lainsäädännössä Suomessa. Poliitikot, päättäjät eivät päätä siitä, minkälaisia opetusmetodeja opettajat käyttävät, vaan opettajat itse päättävät siitä. Tämä on suomalaisen koulutusjärjestelmän eräs ominaispiirre.

Lainsäädännöllä ei myöskään ole kielletty erityisluokkia. Mitään sellaista päätöstä ei ole tässä talossa tehty. Erityisluokkia on edelleen. Niitä on paljon koko maassa eri puolilla Suomea. Kunnat päättävät itse tällä hetkellä siitä, paljonko ne haluavat laittaa juurikin niitä resursseja pienryhmäopetukseen, paljonko ne haluavat laittaa resursseja esimerkiksi yleisopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen silloin, kun siellä on paljon tuen päätöksen saaneita oppilaita. Siksi, edustaja Purra, oppimisen tuen ongelmien korjaamisesta ei voi puhua, ellei me puhuta resursseista. Ei voi väittää korjaavansa oppimisen tuen ongelmia, työrauhaan liittyviä ongelmia kouluissa, [Puhemies koputtaa] ellei me olla valmiita laittamaan resursseja [Puhemies: Kiitoksia!] näiden ongelmien korjaamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rydman, olkaa hyvä.

16.12 Wille Rydman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalainen koulutusjärjestelmä on rakennettu sen perusoletuksen varaan, että opetus saa tukensa osaltaan myöskin perheistä ja kotiympäristöstä vähintäänkin sen kautta, että kotona puhutaan samaa kieltä kuin sitä, millä opetus annetaan, suomea tai ruotsia. Nyt kuitenkin kiihtyvän maahanmuuton seurauksena yhä suurempi osa koulujen oppilaista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin sitä, jolla opetus annetaan. Ei ole ihme, että tämä lisää kitkaa oppimiseen ja on osaltaan omiaan heikentämään oppimistuloksia. Kun siihen päälle vielä tulevat merkittävät kulttuurierot, niin ei ole myöskään ihme, että opettajien työajasta yhä suurempi osa kuluu johonkin muuhun kuin varsinaiseen opettamiseen. Tämä taas johtaa siihen, että monet vanhemmat alkavat etsiä lapselleen sellaista koulua, jossa oppiminen myös todella onnistuu. Mikään resurssimäärä ei ratkaise tätä. Kysymys on siitä, pysyykö maahanmuuton määrä hallinnassa. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta maahanmuuton määrä pysyisi hallittuna eikä liiallinen maahanmuutto tuhoaisi koulutusjärjestelmäämme sisältä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Andersson.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

16.13 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myöskin tältä osin on syytä selkeyttää tilannetta. On totta, että Suomessa on OECD-maiden suurimpia eroja osaamisessa maahan muuttaneiden ja muiden lasten välillä, ja se on sellainen ongelma meidän koulutusjärjestelmässä, mihin pitää puuttua tukemalla ja vahvistamalla sitä kielten opetusta, mitä me annamme vieraskielisille oppilaille. Mutta tämä ei selitä oppimistulosten laskua Suomessa, mitä tutkijat ovat painottaneet siitä syystä, että meillä ei ole ollut täällä niin paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita, siis määrällisesti, kun me katsotaan koko tätä 2000-luvun kehitystä, että tämä selittäisi tämän keskiarvon laskun suomalaisten oppimistulosten osalta, joten ei ole myöskään reilua antaa sellaista kuvaa, että tämän kehityksen syy olisi meidän maahanmuuttajataustaiset lapset. Keskitytään mieluummin siihen, miten me voidaan tukea kaikkien oppilaiden, kaikkien lasten oppimista nykyistä paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

16.14 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Peruskoulussa ei tällä hetkellä ole kaikki hyvin, ja mitä tuloksia sieltä tällä hetkellä meille tulee: siellä oppimistulokset ovat heikentyneet, joka kahdeksas nuori valmistuu ilman perustaitoja — joko kirjoitustaito, lukutaito tai laskutaito puuttuu. Lisäksi 20 prosentilla on oppimisvaikeuksia ja mielenterveysongelmia on 20 prosentilla. Ja nyt kysymys kuuluu: mitä pitää tehdä? Nyt pitää ehdottomasti siihen oppimisen tukeen saada uudenlainen järjestelmä ja korjaus. Miksi sitä ei ole laitettu tässä kuntoon?

Sitten nämä mielenterveysongelmat: On todella paha juttu, että meillä kaksi kuukautta, jopa, joutuu odottamaan psykologin pakeille pääsyä, tai yleensäkin koululääkäreistä on pula, kouluterveydenhoitajista on pula. Ja nyt kun ne ovat vielä siellä hyvinvointialueilla, niin vielä pidemmät ovat jonot tällä hetkellä ja odotusajat. Mitä te oikeasti aiotte tehdä? Teillä on ollut neljä vuotta aikaa laittaa tätä kuntoon, ja terapiatakuusta on äänestetty täällä. [Puhemies koputtaa] Te kaadoitte sen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Andersson.

16.15 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme vielä tiedä, miten oppimistulokset ovat kehittyneet tämän hallituskauden aikana, koska se edellinen selvitys on edelleen vuodelta 2018. Tulee olemaan mielenkiintoista nähdä, miten esimerkiksi korona-aika ja etäopetus siihen vaikuttavat, mutta vielä me emme siis tätä tiedä.

Mitä on tehty, mitä pitäisi tehdä? Tällä hallituskaudella on aloitettu tämän oppimisen tuen kokonaisuudistus ja me olemme lähteneet liikkeelle varhaiskasvatuksesta, koska kaikki asiantuntijat sanovat, että on äärimmäisen tärkeitä, että oppimisen tuen tarpeet huomioidaan, identifioidaan niin varhaisessa vaiheessa kuin mahdollista, jotta se tuki lähtee liikkeelle jo kaikkein varhaisimmista vuosista. Sen lisäksi ollaan jaettu 300 miljoonaa rahaa — siis historiallinen määrä tasa-arvorahoitusta kaikkein haastavimmilla alueilla sijaitseville päiväkodeille ja kouluille — mitä on käytetty esimerkiksi opetusryhmien pienentämiseen, ja sen lisäksi on vahvistettu erityisesti koulupsykologi- ja -kuraattoripalveluita pysyvällä 29 miljoonan lisärahoituksella [Puhemies koputtaa] juuri näihin palveluihin. Sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

maa mieltä olen siitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että mielenterveyspalvelut ovat nyt se kohta, mihin meidän pitää keskittyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Autto.

16.17 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Opetusministerin vastaukset kuulostavat siltä, että rahaa on todella ollut ja velkaa on otettu, mutta ongelmat ovat vain syventyneet. Tarvitaan jonkinlainen toiminnallinen parannus peruskouluun, ja kun katsotaan sitä valtavan hienoa historiaa, joka suomalaisella peruskoululla on ollut, kun mietitään, kuinka vuosituhaten vaihteen molemmin puolin maailmalta katsottiin Suomeen, niin aivan oikeasti katsottiin maailman kilpailukykyisintä kansakuntaa ja kansantaloutta. Ne ikäluokat, jotka olivat saaneet koulutuksensa tuolloisessa peruskoulussa, olivat todella saaneet hyvät eväät elämässä eteenpäin, hyvät eväät jatko-opintoihin.

Peruskoulua aikanaan kokeiltiin alueellisesti Lapissa ja havaittiin, että kokeilu on hyvä ja tämä toimintamalli kannattaa ulottaa koko maahan. Olisiko nyt, hyvä hallitus, aika tehdä vastaavanlainen alueellinen kokeilu peruskoulun nykyisen tilan korjaamiseksi? [Joonas Könttä: Lapista tulee fiksuja ihmisiä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson, olkaa hyvä.

16.18 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toistan siis vielä sen, että kun me puhumme suomalaisista oppimistuloksista, niin me puhumme koko 2000-luvun aikana tapahtuneesta kehityksestä. Nyt ei ole tapahtunut mitään romahdusta juuri tällä hetkellä. Me emme vielä tiedä, miten oppimistulokset näiden vuosien aikana ovat kehittyneet. Me puhumme nyt siis tiedosta, jonka viimeisin, tuorein tieto on vuodelta 2018, ja se kehitys on ollut käynnissä vuodesta 2003—2006. Tämä on se iso kuva.

Mitä tulee kokeiluihin, niin meillä on esimerkiksi tällä hetkellä käynnissä tämä kaksi-vuotisen esiopetuksen kokeilu. Suhtaudun itse myönteisesti kokeilukulttuuriin. Edustaja Auton puheenvuorosta minulle ei kuitenkaan selvinnyt, mitä tarkalleen pitäisi kokeilla. Omasta mielestäni kaikkein kriittisin asia perusopetuksen osalta tällä hetkellä on tämä oppimisen tuki. Sen korjaaminen on mahdollista lisäämällä resursseja, muuttamalla lainsäädäntöä. Siinä ei tarvita mitään alueellista kokeilua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

16.19 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on kuunneltava opettajia. Varhaiskasvatus ja perusopetus täytyy laittaa kuntoon. Kokoomus on tehnyt siinä omat hyvät esitykset. Se, mitä on tapahtunut tällä eduskuntakaudella, on se, että mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet, ja nyt tarvittaisiin apua. Mielenterveysongelmat ovat suurin syy siihen, että lapset ja nuoret syrjäytyvät opinpolulta. On epäinhimillinen tilanne, että jopa pari vuottakin voidaan odottaa ja lapsella on vakavat oireet eikä apua ja tukea saa. Tähän epäinhimilliseen tilanteeseen tehtiin Terapiatakuu-aloite, ja kaikki puolueet lupasivat sitä kannattaa. Mutta mitä teki Marinin hallitus? Arvoisa pääministeri, kysyn teiltä: Miksi te jätitte Terapiatakuu-aloitteen toteuttamatta? Miksi te ette kuulleet sitä hätää, mikä on perheissä ja lasten piirissä, kun apua ei saa ja mielenterveysongelmat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

painavat päälle? Toivon, että pääministeri tähän vastaa, koska pääministeri johtaa hallitusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä annettiin ymmärtää, että täällä on ollut käsittelyssä joku Terapiatakuu-aloite ja se on jätetty hallituspuolueista hyväksymättä. Kyllä on sanottava, että me olemme tuoneet eduskuntaan nimenomaan hätähuutona sen, että hoitoonpääsy on laitettava tällä hallituskaudella kuntoon. Eduskunta on hyväksynyt, että seitsemässä päivässä Suomessa pitäisi päästä hoitoon. Minä pidän sitä aivan vallankumouksellisenä esityksenä. Olemme siitä vuosikausia keskustelleet, ja tämä hallitus päätyi siihen, että yhteiskunnalle tulee halvemmaksi, kun ihmiset pääsevät heti hoitoon, sen sijasta että jäädään pitkään odottamaan hoitoonpääsyä ja lopulta päästään viimesijaisena toimenä terapiaan tai erikoissairaanhoidon kuukausien jonotuksen jälkeen. Kyllä minusta on olennaista, että tässä maassa myönnetään, että meillä kuntavetoisissa systeemeissä ei ole ollut lievien ja keskivaikeiden mielenterveysasioiden hoitoa lainkaan, ja nyt ne laitetaan kuntoon, [Puhemies koputtaa] niin että sinne on päästävä jatkossa seitsemässä päivässä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

16.21 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suuri yhteinen huoli koulutukseen liittyen on tosiaankin oppimistulosten pitkään jatkunut lasku. Onneksi hallitus on vahvistanut tällä kaudella koko koulutuspolkua. Rahoitusta on lisätty kaikilla koulutusasteilla varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle.

Erityinen huomio tulee jatkossa kuitenkin kiinnittää juuri perustaitojen vahvistamiseen, muun muassa lukutaidon vahvistamiseen. Tällä kaudella ihan eduskunnan aloitteesta on tehty muun muassa lukutaito-ohjelma, mutta paljon lisää toimia tarvitaan. Tulee myös pohdita, pitäisikö noiden opetussuunnitelmien sisältöä hieman väljentää ja antaa lisää tilaa juuri perustaidoille, jotta ihan jokainen lapsi saavuttaa hyvän luku-, lasku- ja kirjoitustaidon. Myöskin oppimisen tuki ja sen vahvistaminen edelleen on avainasemassa, niin kuin ministeri totesi. Jopa 10—20 prosentilla on erilaisia oppimisen vaikeuksia, esimerkiksi lukivaikeuksia tai neuropsykologisia ongelmia. Nämä tulee huomata varhain, ja tukea tulee olla riittävästi tarjolla, ja kaikkein tärkein asiahan on tietenkin oppilaiden hyvinvointi ja sen vahvistaminen. Vain hyvinvoiva lapsi [Puhemies: Kysymys, kiitos!] ja nuori voi oppia.

Arvoisa ministeri, kerrotteko vielä lisää, mitä toimia hallitus on oppimisen eteen tehnyt? [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson, olkaa hyvä.

16.22 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä todettiin, tämän hallituskauden isoista panostuksista, totta kai, yksi merkittävimmistä on ollut esimerkiksi oppivelvollisuuden laajentaminen, joka on äärimmäisen tärkeä toimi nuorten syrjäytymisen ja erityisesti itse asiassa poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Sen toimeenpano on alkanut erittäin hyvin, kun katsoo niitä tilastoja ja lukuja, mitä meillä on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

Perusopetuksen osalta olemme erityisesti panostaneet tähän tasa-arvorahoitukseen siitä syystä, että tämä raha kohdistuu juuri niille kouluille ja päiväkodeille, jotka sijaitsevat alueille, missä on kaikkein suurin tarve lisäresursseille. Sen lisäksi toinen iso alue, mihin panostuksia on kohdennettu, on oppilas- ja opiskelijahuolto, eli ne ovat juuri niitä matalan kynnyksen palveluita — kuraattoripalveluita ja psykologipalveluita — jotka ovat siellä kouluissa ja oppilaitoksissa. Se on se ensimmäinen paikka, mihin nuori voi kääntyä silloin, kun apua tarvitsee.

Tämän lisäksi on varhaiskasvatus, jossa on pienennetty ryhmäkokoja, on luotu tämä oppimisen tuen malli varhaiskasvatukseen, [Puhemies koputtaa] tiukennettu lainsäädäntöä liittyen tilapäisiin ylityksiin [Puhemies: Kiitoksia!] sekä otettu käyttöön henkilöstön ilmoitusvelvollisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

16.23 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Andersson, on vastuun pakoilua mennä kuntien taakse, jos joku kouluissa ei toimi. Jos huomaamme, että joku asia ei toimi, niin lainsäädännön täytyy olla velvoittavampaa, ja sitähän me täällä teemme.

Puhuitte tästä kolmiportaisen tuen mallista. Sen piti olla tämän hallituskauden varmasti suurin koulutuspoliittinen uudistus. Mihin se jäi? Sitä ei ole täällä näkynyt.

Sitten kun täällä puhutaan vaikka lukutaidosta, niin näissä uusissa avoimissa oppimisympäristöissä ja tämän inklusion mukana tämä on monelle lapselle täysin mahdotonta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson.

16.24 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt minun täytyy sanoa, että minä en tiedä, mihin edustaja viittaa liittyen tähän kolmiportaiseen tukeen. Se, mitä tällä hallituskaudella on tehty: meillä on siis ollut useamman vuoden käynnissä oleva laaja asiantuntijatyö liittyen siihen, miten lainsäädäntöä kannattaisi tiukentaa, jotta meidän oppimisen tuen järjestelmä toimisi paremmin.

Jos minä vielä yritän kiteyttää: On arvioitu, että noin joka viidennellä perusopetuksen oppilaalla Suomessa on jokin tuen päätös. Heitä kaikkia ei tarvitse eikä kannata eikä olisi tarkoituksenmukaista ohjata erityisluokalle, jos tämä siis on se, mitä perussuomalaiset esittävät. Valtaosa heistä pärjää hyvin yleisopetuksen ryhmissä, kunhan he saavat tukea ja mahdollisuuden pienryhmäopetukseen niissä aineissa tai silloin, kun sille on tarvetta. [Jussi Halla-aho: Miksi eivät saa?]

Suurin ongelma tällä hetkellä lainsäädännössä on se, että se ei esimerkiksi ohjaa tämän pienryhmäopetuksen mahdollistamiseksi riittävän tiukasti. Siihen tarvitaan siis lakimuutos, [Puhemies koputtaa] mitä tämä asiantuntijaryhmä esittää, ja siihen liittyvä rahoitus. Muuten sitä ei ole mahdollista tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

16.25 Jukka Mäkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun inklusioperiaate runnottiin lakiin, niin siitä lähtien koulujen oppimistulokset ovat laskeneet. En tiedä, mitä tällä pakkotasapäistämisellä yritettiin saavuttaa, kun oppimistuloksen taso mää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

riteltiin alimpaan yhteiseen nimittäjään. Ilmeisesti ideologisesti yritettiin toteuttaa tasa-arvoa siellä, missä juuri on tarkoitus löytää kykyjä, löytää lahjakkaat oppilaat ja kannustaa heitä. Siihenhän stipendijärjestelmäkin perustuu. Nyt kun tasa-arvoideologia otettiin mukaan ja huomattiin, ettei huonoja saada hyviksi, niin estetään sitten niiden hyvien kehittyminen. Uutta Nokiaa ei täällä kannata ilmeisesti enää odottaa. Kysyn opetusministeriltä: voidaanko koulutukseen palauttaa erilaiset tasot hyvälle ja voitaisiinko ehkä myös lopettaa huonoille oppilaille säälivitosien antaminen? — Kiitos. [Katja Hänninen: Kuka on huono oppilas?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson.

16.26 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos minä lähdän liikkeelle näistä arvosanoista ja toistan sen, että me emme täällä päätä, kenelle oppilaalle mitä annetaan, [Leena Meri: Me voimme keskustella asioista!] vaan opettajat sen tekevät, niin yksi toimenpide, mikä on tehty viime vuosina, on se, että on luotu kansalliset kriteerit sille, minkätyyppisellä osaamisella saa arvosanan 5, 7, 8 ja 9 perusopetuksen päättötodistuksessa. On siis annettu kansallinen ohjeistus tapana tukea opettajien työtä siinä, jotta he myöskin saisivat selkeämmät ohjeet siitä, minkälainen osaaminen riittää esimerkiksi hyväksytyyn arvosanaan 5 ja minkälainen ei. Nämä ovat jo käytössä, nämä on julkaistu, nämä on tarkoitettu työkaluksi opettajille. Tällä hetkellä Opetushallitus jatkaa tätä työtä eli luo kansalliset kriteerit samoille arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 myöskin kuudennen luokan päättöarviointiin. Tämä on siis yksi tapa, miten voidaan tukea opettajia siinä työssä, [Puhemies koputtaa] mitä he tekevät, mistä he vastaavat, [Puhemies: Kiitoksia!] mihin heillä on ammattitaitoa. [Jukka Gustafsson: Erittäin merkittävä uudistus! Kannattaa selvittää asiat!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.28 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuushan on se, että me pyrimme mahdollisuuksien tasa-arvoon. Ei niin pientä mökkiä, etteikö sieltä maisteriksi päästä, ei niin pientä töllyä, etteikö sieltä tohtoriksi väitellä. Tästä me haluamme varmasti pitää — uskon, että ainakin tässä salissa lähestulkoon kaikki — tulevaisuudessakin kiinni.

Mutta, arvoisa opetusministeri, olen huolestunut ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen määrästä, ja tästä tulee koko ajan palautetta myöskin sieltä yrityskentästä. Eli meillähän on kuitenkin ammatillisessa koulutuksessa aina ollut tapana teorian ja käytännön yhdistäminen, mutta nyt sinne käytännön työjaksoille ja työharjoitteluun tulee nuoria, joilla on niin heikot taidot, että siellä oikeasti pelätään vaikkapa logistiikka-alalla antaa sitä rekan nuppia kuljetettavaksi. Ja tämä ei ole lasten eikä nuorten vika, vaan se on todellakin meidän järjestelmässä tällä hetkellä sen lähiopetuksen vähentymisen vika. Olisinkin kysynyt, kun meillä täällä sivistysvaliokunta velvoitti pitämään huolta siitä, että [Puhemies koputtaa] lähiopetuksen määrä on riittävä, kun ammatilliseen koulutukseen ja ylipäätensä tätä reformia tehtiin, että oppivelvollisuusikää nostettiin: mitä tälle asialle kuuluu?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

16.29 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt ennen kaikkea kaksi asiaa tämän tilanteen korjaamiseksi. Ensinnäkin ollaan vahvistettu ammatillisen koulutuksen rahoitusta. Esimerkiksi perusrahoitustahan nostettiin 50 miljoonalla nyt tälle vuodelle, mikä on äärimmäisen tärkeää, koska tiedetään, että myöskin edellisen kauden rahoitusleikkaukset vaikuttivat muun muassa opettajien määrään, millä on tietenkin vaikutus myöskin siihen, miten paljon opetusta annetaan.

Mutta tämä ei meidän mielestämme ole ollut riittävää, vaan sen lisäksi me olemme myöskin asetuksella säätäneet, montako tuntia lähtökohtaisesti pitää antaa lähiopetusta per osaamispiste ammatillisessa koulutuksessa, jos on opiskelija, jolla ei ole aikaisempaa koulutustaustaa. Minä sain opetusministerinä erittäin paljon kritiikkiä koulutuksen järjestäjiltä tästä. He kokivat, että me ohjataan heitä liikaa ja tällaista ei tarvita. Minä seison tämän takana. Meillä on aivan vastaaventyyppisiä ohjausmekanismeja lukiokoulutuksen ja perusopetuksen osalta, ja minun mielestäni tämä keskustelu [Puhemies koputtaa] osoittaa sen, että me tarvitaan myöskin näitä laadullisia ohjausmekanismeja ammatilliselle puolelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä. [Keskeltä: Rehtorin puheenvuoro!]

16.30 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sivistyksen painoarvon lisääminen tässä ajassa on erityisen tärkeää. Euroopassa käydään sotia, ja aikaamme leimaavat monet kriisit. Sivistyksestä ja koulutuksesta on myös tullut sotien siirron myötä kuntien ykköskärki. Hyvät perussuomalaiset, kokoomus, puheet kuntien leikkauksista osuvat suoraan koulutukseen. [Eduskunnasta: Kyllä!]

Puhemies! Työnjaon täytyy olla myös erityisen selvä: opettajien tehtävänä on opettaa, vanhempien tehtävänä rakastaa ja tukea lastaan, ja päättäjien tehtävä on taata resurssit ja pysyä poissa opetustehtävän järkevän toteuttamisen tieltä.

Puhemies! Koulujen olennainen kumppani ovat todella vanhemmat ja perheet. Miten voisimme paremmin tukea perheitä, jotta vanhemmillä olisi riittävästi voimavaroja [Puhemies koputtaa] tukea lapsen koulunkäyntiä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson, olkaa hyvä.

16.31 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajalle erinomaisesta kysymyksestä ja puheenvuorosta. Minä toistan vielä: Siis niissä viesteissä, mitä minulle on välitetty niillä kouluvierailuilla, mitä minä olen tehnyt viime aikoina, mielenterveyspalvelut nousevat yhtenä erittäin merkittävänä asiana esille. Ne eivät toimi, mutta kouluun saa tulla joka päivä jokainen lapsi ja nuori, ja silloin opettajat ovat ne, jotka kannattelevat hyvin haastavissa tilanteissa eläviä lapsia ja nuoria.

Toinen kysymys on perheille annettava tuki. Minun mielestäni olisi varsin harkitsemisen arvoista pohtia sitä, olisiko meidän mahdollista rakentaa jotain neuvolajärjestelmän kaltaista teini-ikäisten lasten vanhemmille, joilla on aika vähän sellaisia matalan kynnyksen paikkoja, joihin kääntyä sellaisissa kysymyksissä, jotka siinä elämänvaiheessa tulevat ajankohtaisiksi, jotka liittyvät esimerkiksi itsetuhoisuuteen tai syömishäiriöihin, masennukseen, muihin tällaisiin vakaviin ongelmiin, jotka yleensä silloin siinä ikävaiheessa tulevat ajankohtaisiksi ja totta kai vaikuttavat koko perheen [Puhemies koputtaa] ja sen nuorenkin elämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä yhden lisäkysymyksen. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

16.32 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ministeri Andersson on erittäin lahjakas selittämään. Mutta palataanpa nyt sinne kouluihin. Miltä siellä näyttää, voidaanko siellä hyvin, voivatko lapset hyvin? Saavatko opettajat keskittyä opettamiseen? Eivät. Opettajat ovat psykologeja, poliiseja, äitejä ja isiä, siivoojia, kaikkea mahdollista. Voisitteko te nyt vastata tähän, oletteko te todella tehneet jotain sen hyväksi, että siellä kouluissa olisi se rauhallinen oppimisympäristö? Te olette juosseet näitten trendien perässä, te menette kuntien taakse piiloon. Me tarvitsemme sieltä kouluista hyvinvointia, tasapainoisia, oppimiskykyisiä, elämänhallinnassaan kiinni olevia lapsia ja nuoria. Te suljette silmänne tältä kaikelta. Te kuvittelette, että teidän rahan kippaamisenne ratkaisisi asioita, kun meidän pitäisi palata siihen hyvään tavalliseen perusopetukseen Suomen kouluissa. [Puhemies: Kysymys!] Voisitteko te palauttaa sen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson.

16.33 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme ole puuttuneet opetussuunnitelmaan perusopetuksen osalta tällä kaudella, niin että en minä tiedä, minkä trendien perässä minä olen juossut, koska me emme ole tehneet sen osalta mitään työtä nyt. Edellinen opetussuunnitelma perusopetuksen osalta on ajettu sisään vuosina 14—16, ja seuraavan kerran se päivitystyö alkaa ensi kaudella.

Se, mihin me olemme keskittyneet tällä kaudella, on nimenomaan koulutuksen resurssien vahvistaminen. Miksi? Koska se resurssi määrittää sen, paljonko on opettajia, paljonko on kuraattoreita, paljonko on koulupsykologeja ja koulunkäynninohjaajia koulussa työskentelemässä, paljonko on pienryhmäopetusta, mikä on yleisopetuksen ryhmäkoko. Se, miten me täällä annamme rahaa julkiselle sektorille, koulutusjärjestelmällemme ja myöskin sinne sosiaali- ja terveydenhuollolle, vaikuttaa suoraan siihen oppilaitosten ja koulujen arkeen [Puhemies koputtaa] ja opettajien työhön. Toivottavasti [Puhemies: Kiitoksia!] kaikki ymmärtävät tämän myöskin tulevaisuudessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.